

Likabehandlingsplan

- plan för arbetet mot trakasserier, diskriminering och kränkande behandling

Nacksta förskola

Giltighetstid: 2021-11-01 – 2022-10-31

Ansvarig rektor: Susanne Richter

1. Syfte och bakgrund

Det råder absolut förbud mot all form av kränkning, diskriminering och trakassering av både barn och vuxna i förskolan. All personal har handlingsplikt och skyldighet att utreda och vidta åtgärder. Syftet med en likabehandlingsplan är att skydda barn och elever mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

I både skollagen och diskrimineringslagen framgår det att verksamheten ska bedriva ett systematiskt likabehandlingsarbete. Genom att upprätta en årlig likabehandlingsplan får vi en tydlig och systematisk plan för att förebygga och motverka all form av kränkande behandling. I planen ska vi beskriva verksamhetens mål och de åtgärder som ska genomföras utifrån en kartläggning av nuläget i barngruppen. Genomförandet av åtgärderna kommer sedan utvärderas årligen och planen revideras. Skolverket anger att planen ska utgå från en kartläggning av nuläget, som beskriver risker och analyserar orsaker.

2. Vision och arbetssätt

På Nacksta förskola arbetar vi för en förskola där alla, både liten som stor möts av en positiv atmosfär där alla kan känna delaktighet, trygghet och meningsfullhet. Vi vill att barnen ska känna att de blir bemötta med respekt, acceptans och förståelse och får möjlighet att påverka sin tillvaro på förskolan.

Alla på Nacksta förskola ska ha ett respektfullt förhållningssätt där alla barn känner sig sedda, bekräftade och lyssnade på. Vi ser språket som ett viktigt verktyg där vi i samspel med andra kan göra oss förstådda och kunna förstå andra, vilket är viktigt för att kunna hantera konflikter.

Det är viktigt att vi värnar om barns integritet, nya vikarier byter inte blöja eller hjälper barn vid toalettbesök.

3. Kartläggning av riskområden

Inomhus:

Utifrån observationer inomhus så har vi sett att konflikter ofta uppstår när barnen bråkar om material. Då kan barnen reagera med att slå, knuffa eller skrika på varandra. Vi har även observerat att vissa barn har sämre kommunikation och uttrycker sin ilska genom att slå eller riva varandra. Det framkom också i observationer att vissa barn förstör kamraters konstruktioner för att framkalla reaktioner hos andra barn eller hos pedagoger.

Vi har utifrån observationer märkt att konflikter ofta sker i hallen där det ofta blir att vi samlas många barn på en liten yta.

Det sker ofta konflikter i det stora lekrummet. Vi är ofta många där och barnen har svårt att stanna kvar i lekar och cirkulerar i rummet och stör varandra.

Utomhus:

Utifrån observationer utomhus har vi upptäckt att konflikter ofta sker vid gungorna. Bråk uppstår ofta när flera barn samtidigt vill gunga och när barnen inte vill kliva av och låta andra få gunga. Vi har även märkt att det sker konflikter vid rutschkanan. Det blir ofta trångt uppe i rutschkanan när många barn vill åka samtidigt och när vissa inte vill vänta på sin tur. Barnen knuffas och åker på varandra nedför rutschkanan. Vid sandlådan har vi märkt att de konflikter som uppstår sker kring material.

4. Mål för arbetet

På Nacksta förskola känner alla barn sig trygga och respekterade. Pedagogerna ska vara aktivt närvarande där barnen är, både utomhus och inomhus. Vi ska ge barnen de verktyg som behövs för att kommunicera sina behov och vara lyhörd på andras behov samt hantera konflikter.

5. Handlingsplan

Vi gör kartläggning under en vecka i oktober och en vecka i april. Vi reflekterar kring dokumentationen av vår kartläggning och vidtar åtgärder. Handlingsplanen lyfts som en fråga varje vecka under reflektionstiden.

Vi ska ha en organisation där vi delar upp barnen i mindre grupper både inne och ute.

Vi ska dela upp barnen i grupper där några barn är ute och några barn inne. När vi är inomhus har vi aktivt närvarande pedagoger. När vi är utomhus delar vi gården i zoner där pedagoger är aktivt närvarande och tar ansvar för varsin zon.

Vi ska erbjuda barnen ett annat alternativ att kommunicera och uttrycka sig utan att behöva bråka och slåss, detta sker genom att vi tränar på att använda vårt språk för att säga vad vi vill och känner.

Vi tränar på att identifiera och hantera våra känslor. Vi frågar barnen vad de känner och pratar om dessa känslor med barnen. Vi ska arbeta aktivt med ett värdegrundsarbete och gör detta i samspel med varandra i mindre grupper som ett undervisningsmoment. Alla pedagoger är ansvariga för att handlingsplanen följs.

6. Utvärdering av genomförda insatser

Vi har tränat mycket på språk för att kunna kommunicera med varandra. Vi har delat upp oss i mindre grupper och övat på turtagning och samarbete i olika lekar. Vi upplever i nuläget att det har blivit mindre konflikter och barngruppen har haft tid att lära känna varandra och lärt sig kommunicera bättre med varandra. Det verbala språket används nu mer när de ska uttrycka sig.

7. Barns/elevs delaktighet i arbetet

Barn görs delaktiga genom kontinuerliga samtal om hur vi bemöter varandra och vilka gemensamma regler som vi har på förskolan. För att kunna utläsa var barnen

trivs och inte trivs att vara samt vart kränkande behandling eller diskriminering kan uppstå ska vi även dokumentera och kartlägga var barnen tycker om att leka.

När det gäller de yngre barnen och barn i behov av särskilt stöd, är det viktigt att pedagogerna kan "läsa av" eller att barnen ges möjlighet att visa med stödtecken, bilder vad barnen vill göra, vilka lärmiljöer de föredrar mm. Vi använder bildstöd och tolkar barns signaler.

8. Rutiner för akuta situationer

Rutiner när barn kränker barn

- Den som upptäcker eller får vetskap om händelsen reder ut situationen med barnen. Om kränkningen skulle vara av sådan art att rektor bör kontaktas så görs det.
- Föräldrar informeras vid hämtning och lämning. Om sammanhanget kräver ett mer formellt möte med vårdnadshavare så ordnas det.
- På det reflektionsprotokoll som används varje vecka tas likabehandlingsplanen upp som en av punkterna. Om något behövs tas upp och åtgärdas så görs det med berörda barn, på avdelningen eller hela förskolan.
- När kvalitetsindikatorn "atmosfär, organisation och lärmiljö" görs reflekterar vi över hur vi pedagoger lever våra "värden" på området och vad vi behöver utveckla.

Rutiner när vuxen kränker, trakasserar eller diskriminerar barn

- Föräldrar/vårdnadshavare kontaktas. Rektor informeras.
- Skyndsamt anmälan till STELLA-systemet. Utöver inträder också utrednings- och åtgärdsskyldighet.

9. Bilaga: definitioner och begrepp

Diskrimineringsgrunderna i diskrimineringslagen

Med diskrimineringsgrund menas de kategorier av personer eller de karakteristika som skyddas av diskrimineringslagstiftningen:

• **Kön**

Diskriminering och trakasserier som har samband med kön kan vara utfrysning, förlöjligande och skämt kopplade till barns könstillhörighet. Sexuella trakasserier är kränkningar av sexuell natur. De kan ta sig uttryck i sexualiserat språkbruk, tafsande eller visning av pornografiskt material. Vuxna i skolan måste vara uppmärksamma på och agera i situationer där barnens lek inte präglas av frivillighet, ömsesidig nyfikenhet och intresse.

- **Könsidentitet eller könsuttryck (i diskrimineringslagen könsöverskridande identitet eller uttryck)**

Att någon inte identifierar sig med sin biologiska könstillhörighet som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön

- **Etnisk tillhörighet**

Diskriminering och trakasserier som har samband med etnisk tillhörighet kan vara förlöjligande eller skämt kopplat till en grupp personer med samma nationella eller etniska ursprung, ras eller hudfärg. Skolan/skolan har ett ansvar att arbeta mot rasism och främlingsfientlighet.

- **Religion eller annan trosuppfattning**

Skolan/skolan får inte missgynna någon elev/barn på grund av hans eller hennes religion. I skolan ska föräldrar kunna lämna sina barn utan att de blir ensidigt påverkade till förmån för den ena eller andra åskådningen. Skolan är skyldig att se till barnets bästa och alla barn har rätt till kunskap och lärande, tankefrihet och religionsfrihet. Begreppet annan trosuppfattning innefattar uppfattningar som har sin grund i eller har samband med en religiös åskådning, till exempel buddism, ateism eller agnosticism.

- **Funktionsnedsättning (i diskrimineringslagen funktionshinder)**

Funktionsnedsättningar kan vara fysisk, psykisk eller intellektuell och påverka livet på olika sätt. Hit räknas både sådana som syns, och sådana som inte märks lika lätt, som exempelvis allergi, hörsel och synskador, ADHD och dyslexi. Graden av funktionsnedsättning har ingen betydelse. Anm. Funktionshinder uppstår när personer med funktionsnedsättning upplever begränsning i relation till omgivningen. Funktionshinder är inte en egenskap hos individen utan det är miljön som kan vara funktionshindrande.

- **Sexuell läggning**

Skolan/skolan ska förebygga och förhindra diskriminering och trakasserier på grund av sexuell läggning. Med sexuell läggning menas homosexualitet, bisexualitet och heterosexuellitet. Skolan har ett särskilt ansvar att förmedla samhällets gemensamma värdegrund till barnen.

- **Ålder**

Det är fortsatt tillåtet att särbehandla på grund av ålder om:

– särbehandling gäller tillämpning av bestämmelse i förskola, förskoleklass, skolbarnomsorg, grundskola, särskola och specialskola samt om

– särbehandling har ett berättigande syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga.

Direkt diskriminering

Att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan. För att det ska röra sig om diskriminering ska missgynnandet ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Direkt diskriminering känns igen genom likartade fall behandlas olika. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på detta program.

Indirekt diskriminering

Med indirekt diskriminering menas lika behandling av olika fall. Krav som verkar neutrala men som i praktiken innebär att en viss grupp missgynnas. Det sker t.ex. när skolan tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn med ett visst kön, viss etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning eller sexuell läggning. Om exempelvis alla barn serveras samma mat, diskriminerar skolan indirekt de barn som på grund av religiösa skäl behöver annan mat.

Bristande tillgänglighet

Bristande tillgänglighet är när en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att en verksamhet inte vidtar skäliga tillgänglighetsåtgärder för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning. Den som låter bli att genomföra skäliga tillgänglighetsåtgärder kan komma att göra sig skyldig till diskriminering.

Trakasserier

Ett handlande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Begreppet ”sexuella trakasserier” innebär ett handlande av sexuell natur som för den skull inte behöver ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Anm. Diskriminering är när en vuxen i skolan missgynnar ett barn och det har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Trakasserier som utförs av skolans personal kan också vara diskriminering och kan t.ex. ske genom skolans regler, undervisning, läroböcker etc.

Kränkande behandling enligt skollagen

Skolan/skolan ska förebygga och förhindra det som i skollagen benämns som kränkande behandling såsom mobbning och rasistiska beteenden. Det definieras som

ett uppträdande som, utan att ha någon koppling till någon särskild diskrimineringsgrund, kränker ett barns eller en elevs värdighet. Kränkningar kan vara fysiska, verbala, psykosociala, texter och bilder.

Fler begrepp

- **Mobbning**

En upprepad negativ handling när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag.

- **Rasism**

En föreställning om den egna folkgruppens överlägsenhet utifrån uppfattningen om att det finns biologiska skillnader mellan folkgrupper och att vissa folkgrupper är mindre värda och därmed legitima att förtrycka, utnyttja eller kontrollera.

- **Främlingsfientlighet**

Rädsla för och/eller stark motvilja mot grupper som definieras genom fysiska, kulturella/etniska eller beteendemässiga karakteristika.

- **Homofobi**

En uppfattning eller medveten värdering hos en individ, en grupp eller ett samhälle och som ger uttryck för en starkt negativ syn på homo- eller bisexuella personer.